

การพัฒนาทักษะการสืบค้นของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

The Development of Information Retrieval Skill of Math Major Students
in the Faculty of Liberal Arts and Science, Kalasin Rajabhat University

ทรงกรด พิมพ์พิศาล (Songgrod Phimphisana)¹, สุวรรณ เทียนยุทธ (Suwan Thienyut)²

^{1,2} อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ และ (2) ศึกษากระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 38 คนได้มาด้วยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบทดสอบและใบงาน สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาร้อยละ 89.47 มีทักษะการสืบค้นข้อมูลติดตัวและทำได้ด้วยตนเองผ่านเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม, ผ่านเกณฑ์ระดับดีและระดับพอใช้ ร้อยละ 2.63 เท่ากันทั้ง 2 ระดับ และ ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 5.27 2) กระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นของนักศึกษา มี 3 ขั้นตอนนี้ คือ การทดสอบความรู้ทักษะการสืบค้น การอบรมให้ความรู้ทักษะการสืบค้นและการฝึกทักษะโดยใช้ชุดฝึกทักษะ โดยมี การทดสอบจำนวน 5 ครั้ง และการติดตามผล หลังการใช้กระบวนการดังกล่าว พบว่า นักศึกษามีทักษะอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

คำสำคัญ: ทักษะการสืบค้น, กระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้น

Abstract

This research aimed to (1) develop information retrieval skill of math major students and (2) study the development process of information retrieval skill of the sample group of 38 persons, who were math major bachelor students, in the first semester of the Academic Year 2556. The selection was done by purposive sampling. Research instruments used were a questionnaire and worksheets. The research showed that (1) 89.47% of the students had excellent information retrieval skill and could retrieve information by themselves. Those whose skill were rated as good, fair and fail were 2.63%, 2.63% and 5.27% of the overall respectively; (2) the development process of information retrieval skill was a three-step process, namely the retrieval skills test, training and practicing by using worksheets. There were 5

tests and the follow-up after executing this process showed that students' information retrieval skill could be categorized as "very good."

Keyword: Information Retrieval Skill, Development Process of Information Retrieval Skill

บทนำ

ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Learning) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและมุ่งให้ผู้เรียนใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยมีผู้สอนเป็นผู้ประสานงาน ให้คำแนะนำและช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาซึ่งแนวทางการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนการสอนในรูปแบบนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระเนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่อยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นผู้ค้นหาความรู้ที่ต้องการเองอย่างเป็นปกตินิสัยและผู้เรียนจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การรู้สารสนเทศมีบทบาทและความสำคัญต่อการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา เนื่องจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ต่างตระหนักถึงความสำคัญของการรู้สารสนเทศว่าเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เพราะการรู้สารสนเทศทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นกลไกนำพาให้บุคคลมีการพัฒนาคุณภาพของตนอยู่เสมอ และหากประเทศใดประชาชนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ถือว่าทรัพยากรมนุษย์ของประเทศนั้นมีคุณภาพดีกว่าประเทศอื่นๆ และการรู้สารสนเทศยังเป็นวิธีแห่งการมีอำนาจของบุคคลในสังคมสารสนเทศอีกด้วย ดังนั้นประชากรที่เป็นผู้รู้สารสนเทศจึงถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุดของประเทศในยุคนี้ (สมาน ลอยฟ้า. 2544)

ผู้เรียนที่มีทักษะการรู้สารสนเทศจะเป็นผู้เรียนที่มีความเป็นอิสระและมีศักยภาพ มีความต้องการสารสนเทศ มีความเชื่อมั่นในความสามารถในการแก้ปัญหาและรู้ว่าอะไรคือสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของตน รู้วิธีการจัดการกับเครื่องมือทางเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อการเข้าถึงสารสนเทศและการสื่อสารสามารถจัดการในสถานการณ์ที่มีคำตอบที่หลากหลายได้เป็นอย่างดี เป็นผู้ที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระและทำงานกลุ่มได้

ถึงแม้ว่าองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานของรัฐทั้งในประเทศและต่างประเทศจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาเกี่ยวกับทักษะการรู้สารสนเทศในประเทศไทยในระดับอุดมศึกษา เช่น วุฒิพงษ์ บุโธสง (2542) สุพิศ บายคายนคม (2550) และกมลรัตน์ สุขมาก (2547) พบว่านักศึกษายังมีทักษะการรู้สารสนเทศในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยเฉพาะทักษะในการสืบค้นการใช้ตัวดำเนินการและการประเมินสารสนเทศ สำหรับในต่างประเทศ เช่น Anderson (1995), Hildreth (1997) ผลการศึกษาพบเช่นกันว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จะขาดทักษะการค้นสารสนเทศ การใช้ฐานข้อมูล และ

ทักษะในการประเมินสารสนเทศ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีทักษะการรู้สารสนเทศ การสืบค้น เป็นผู้ที่มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง หรือมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามนโยบายของรัฐ

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีทักษะการสืบค้นอย่างมีวิจารณญาณและเป็นระบบ

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา (Association of College and Research Library-ACRL, 2000) ได้กำหนดมาตรฐานความสามารถในการรู้สารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ผู้สอนและบรรณารักษ์ห้องสมุดในการประเมินความสามารถทางการรู้สารสนเทศของนักศึกษาเป็น 5 มาตรฐาน 22 ดัชนีชี้วัด 84 ผลลัพธ์

สุพิศ บายคายคม (2550) ศึกษาและเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตศรีราชาจำแนกตามคณะ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 361 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามการรู้สารสนเทศตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษาและบุคคลทั่วไปของประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศโดยรวมทุกมาตรฐานในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศในระดับน้อยทุกมาตรฐาน มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมาตรฐานที่ 6 ความสามารถรู้สารสนเทศด้วยความเข้าใจและยอมรับประเด็นทางด้านวัฒนธรรม จริยธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมที่แวดล้อม

ชูชีพ มามาก (2553) ศึกษาและเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศทางธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2-4 จำนวน 403 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบการรู้สารสนเทศตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักศึกษาทางธุรกิจของแนนซี เอ. คันทิงแฮม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการรู้สารสนเทศโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเกือบทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางยกเว้นด้านการเข้าถึงสารสนเทศอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศพบว่า นักศึกษาเพศต่างกันมีการรู้สารสนเทศแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้านโดยนักศึกษาเพศชายมีการรู้สารสนเทศสูงกว่าเพศหญิง นักศึกษาชั้นปีต่างกันมีการรู้สารสนเทศแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 มีการรู้สารสนเทศสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีการรู้สารสนเทศแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีมีการรู้สารสนเทศสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพอใช้และน้อย

มยุรี ยาวีลาศ (2553) ศึกษาและเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยพายัพจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาประสบการณ์ในการเรียน และการใช้ห้องสมุด กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบการรู้สารสนเทศตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกาผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการรู้สารสนเทศโดยรวมในระดับน้อยโดยมีการรู้สารสนเทศด้านการกำหนดลักษณะและขอบเขตสารสนเทศในระดับดีกว่าทักษะด้านอื่น ๆ และมีการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศแตกต่างกันโดยนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีการรู้สารสนเทศในระดับปานกลาง นักศึกษากลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาบริหารธุรกิจสาขาวิชาพาณิชยศาสตร์ สาขาวิชาบัญชีสาขาวิชาการจัดการ สาขาวิชาการท่องเที่ยว สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ วิศวกรรมศิลป์และประยุกต์ศิลป์และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพมีการรู้สารสนเทศในระดับน้อย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4 หมู่เรียน รวม 143 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มจากหมู่เรียนของนักศึกษา 1 หมู่เรียน จำนวน 38 คน

การดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างเครื่องมือและเทคนิคการออกแบบแบบทดสอบความรู้ทักษะการสืบค้น ทั้ง 4 ด้าน คือด้านที่ 1 การให้ความหมายและการวิเคราะห์ความต้องการในการสืบค้น, ด้านที่ 2 การคัดเลือกแหล่งสืบค้น, ด้านที่ 3 กลยุทธ์การสืบค้นและทักษะการสืบค้นข้อมูล, ด้านที่ 4 การประเมินคุณค่าของข้อมูล 2) การทดสอบความรู้เกี่ยวกับทักษะการสืบค้น 3) สร้างเครื่องมือและเทคนิคในการฝึกทักษะการสืบค้น โดยมีองค์ประกอบในการวัดทักษะการสืบค้น 4 ด้าน และมีการทดสอบการฝึกทักษะจำนวน 5 ครั้ง ระยะเวลาห่างกัน 2 สัปดาห์ในแต่ละครั้ง และ 4) การฝึกทักษะการสืบค้นของนักศึกษาจากเครื่องมือการฝึกทักษะการสืบค้นกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ครั้ง ให้ครบทั้ง 4 ด้านอย่างต่อเนื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบทดสอบความรู้และชุดฝึกทักษะการสืบค้น

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

ผลการทดสอบความรู้ทักษะการสืบค้นหลังจากได้กรอบในการประเมินทักษะการสืบค้นของนักศึกษาแล้ว นักวิจัยได้นำแบบทดสอบความรู้ทักษะการสืบค้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาผลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการสืบค้นทั้ง 4 ด้าน ก่อนเริ่มกระบวนการฝึกทักษะ ผลที่ได้เป็นดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบความรู้ทักษะการสืบค้นในแต่ละด้าน

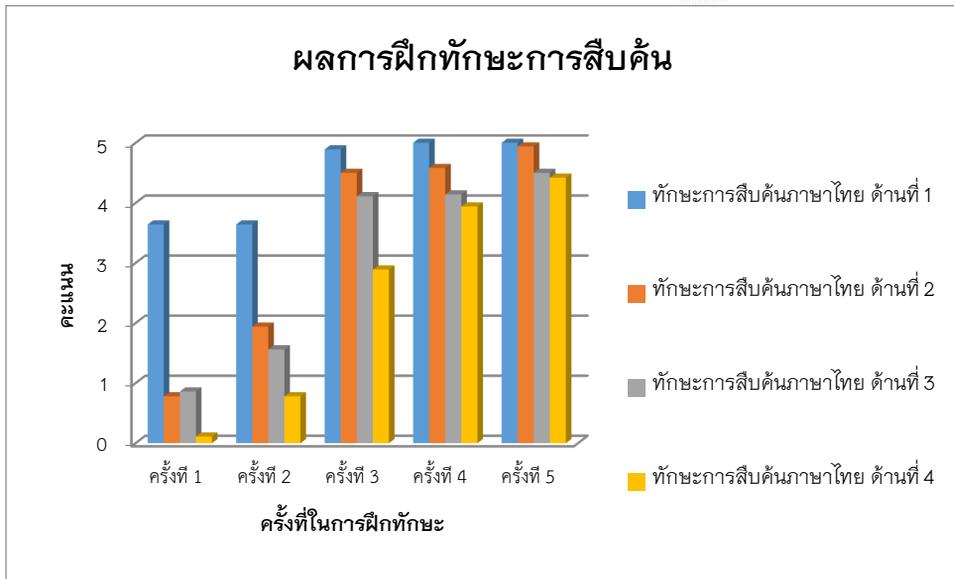
ด้านความรู้ทักษะการสืบค้น	ผลประเมิน
ด้านที่ 1 การให้ความหมายและการวิเคราะห์ความต้องการในการสืบค้น	ไม่ผ่านเกณฑ์
ด้านที่ 2 การคัดเลือกแหล่งสืบค้น	ผ่านเกณฑ์
ด้านที่ 3 กลยุทธ์การสืบค้นและทักษะการสืบค้นข้อมูล	ไม่ผ่านเกณฑ์
ด้านที่ 4 การประเมินคุณค่าของข้อมูล	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 นักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์การทดสอบความรู้เฉพาะในด้านที่ 2 คือ การคัดเลือกแหล่งสืบค้น ส่วนด้านที่ 1, ด้านที่ 3, ด้านที่ 4 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

หลังจากนั้นนำผลที่ได้ไปพัฒนาทักษะการสืบค้นทั้ง 4 ด้านกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ชุดฝึกทักษะในการติดตามและประเมินผลจำนวน 5 ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน 2 สัปดาห์ และเก็บผลของการฝึกทักษะในแต่ละครั้งและประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งผลประเมินที่ได้เป็นดังนี้

ตารางที่ 2 ผลของการพัฒนาและฝึกทักษะการสืบค้นในแต่ละด้านจากชุดฝึกทักษะการสืบค้น

ครั้งที่ในการฝึกทักษะ	ทักษะการสืบค้น			
	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4
ครั้งที่ 1	3.00	1.87	1.24	1.08
ครั้งที่ 2	3.05	2.42	1.45	1.58
ครั้งที่ 3	4.61	4.39	4.13	4.00
ครั้งที่ 4	4.68	4.63	4.21	4.16
ครั้งที่ 5	4.74	4.63	4.63	4.53
เฉลี่ย	4.02	3.59	3.13	3.07

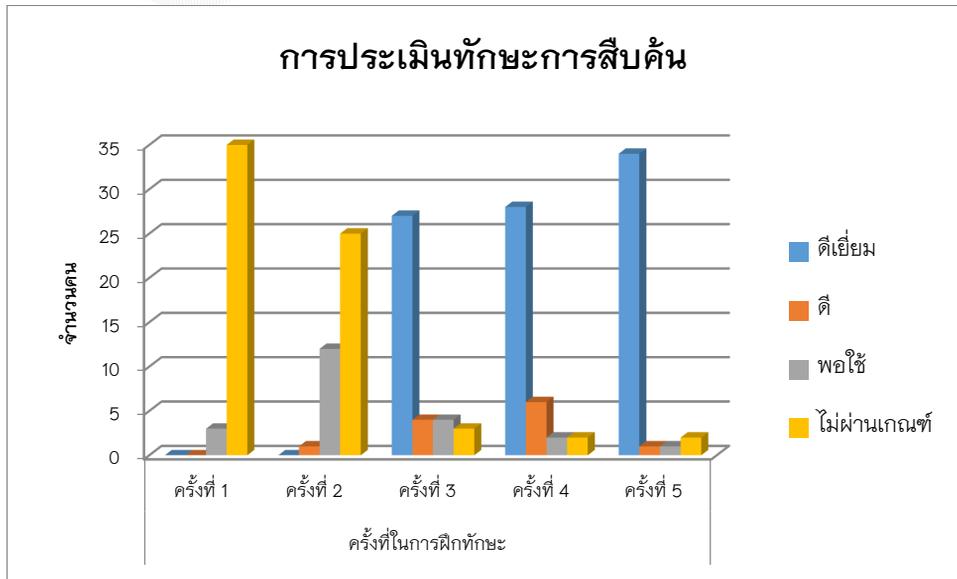

ภาพที่ 1 ค่าคะแนนการฝึกทักษะการสืบค้นในแต่ละครั้ง

จากตารางที่ 2 จะได้เห็นได้ว่าการพัฒนาทักษะการสืบค้นของนักศึกษาจำนวน 5 ครั้ง ผลการพัฒนาทักษะการสืบค้นทั้ง 4 ด้าน ทักษะด้านที่ดีที่สุดคือ ทักษะด้านที่ 1 การให้ความหมายและการวิเคราะห์ความต้องการในการสืบค้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และรองลงมาได้แก่ ทักษะด้านที่ 2 การคัดเลือกแหล่งสืบค้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ส่วนด้านที่มีทักษะน้อยที่สุดคือ ทักษะด้านที่ 4 การประเมินคุณค่าของข้อมูล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07

ตารางที่ 3 ผลของการประเมินทักษะการสืบค้นของนักศึกษารายบุคคล

เกณฑ์การประเมิน	ครั้งที่ในการฝึกทักษะ				
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
ดีเยี่ยม	0	0	27	28	34
ดี	0	1	4	6	1
พอใช้	3	12	4	2	1
ไม่ผ่านเกณฑ์	35	25	3	2	2
รวม	38	38	38	38	38

ภาพที่ 2 การประเมินทักษะการสืบค้น

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินการพัฒนาทักษะการสืบค้นทั้ง 4 ด้าน จำนวน 5 ครั้ง เห็นได้ว่า จำนวนนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะการสืบค้นในแต่ละระดับได้ผลดังนี้ ระดับดีเยี่ยม จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 89.47 ระดับดีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.63 ระดับพอใช้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.63 และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.27

กระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นของนักศึกษาโดยใช้แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินความรู้ทักษะการสืบค้นของนักศึกษาในแต่ละด้านก่อนฝึกทักษะการสืบค้น
2. การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการสืบค้นและสอดแทรกความรู้ในการเรียนการสอน
3. การฝึกทักษะการสืบค้นให้ติดตัวจนสามารถบอกความหมาย ความต้องการ แหล่งที่มา กลยุทธ์ และทักษะในการสืบค้นได้ และประเมินคุณค่าของข้อมูลที่ได้มาได้

หลังจากใช้กระบวนการพัฒนาทักษะตามขั้นตอนเสร็จ ให้ติดตามและประเมินผลทักษะการสืบค้น ข้อมูลของนักศึกษาเป็นรายบุคคลและสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องของประกอบเพื่อประเมินผลทักษะการสืบค้น และพัฒนาการของการสืบค้นของนักศึกษา

ภาพที่ 3 กระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ทักษะการสืบค้นของนักศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ ในรายด้านทั้ง 5 ครั้ง จากชุดฝึกทักษะการสืบค้น อธิบายได้ดังนี้

ทักษะด้านที่ 1 คือ การให้ความหมายและการวิเคราะห์ความต้องการในการสืบค้น ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 แสดงว่านักศึกษามีทักษะการสืบค้นในด้านการให้ความหมายและการวิเคราะห์ความต้องการในการสืบค้น ในระดับดี

ทักษะด้านที่ 2 การคัดเลือกแหล่งสืบค้น คือ ประเภทของแหล่งสารสนเทศ, ลักษณะของทรัพยากรข้อมูลทรัพยากรข้อมูล, การคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่สัมพันธ์กับความต้องการ, ลิขสิทธิ์และการใช้อย่างเป็นธรรม ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 แสดงว่านักศึกษามีทักษะการสืบค้นในด้านที่ 2 ในระดับดี

ทักษะด้านที่ 3 กลยุทธ์การสืบค้นและทักษะการสืบค้นข้อมูล คือ กลยุทธ์และเทคนิคการสืบค้นข้อมูล, เครื่องมือสืบค้นข้อมูลประเภทต่าง ๆ, ลักษณะของผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้เครื่องมือสืบค้นข้อมูล ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 แสดงว่านักศึกษามีทักษะการสืบค้นในด้านที่ 3 ในระดับปานกลาง

ทักษะด้านที่ 4 คือ การประเมินคุณค่าของข้อมูลคือหลักการอ่านและประเมินคุณค่าข้อมูลที่สืบค้นได้คือต้องพิจารณาว่าข้อมูลเหล่านั้นมีความน่าเชื่อถือ มีเหตุผลและทันสมัยมากน้อยเพียงใด ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 แสดงว่านักศึกษายังขาดความรู้และทักษะในด้านการประเมินคุณค่าของข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นด้านที่ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด

จากผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการสืบค้นของนักศึกษาด้านที่ผลการพัฒนาดีที่สุดคือ ทักษะด้านการให้ความหมายและการวิเคราะห์ความต้องการ ส่วนด้านที่มีทักษะน้อยที่สุดคือ ทักษะด้านการประเมินคุณค่าของข้อมูล ดังนั้นจะเห็นว่านักศึกษามีประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจในด้านนี้น้อยมาก

ผลการวิเคราะห์นักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะการสืบค้นจากการฝึกทักษะในรายด้านทั้ง 5 ครั้ง สรุปได้ดังนี้ นักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับดีเยี่ยม จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 89.47 อยู่ระดับดีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.63 ระดับพอใช้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.63 และไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.27 จากผลที่ได้สรุปได้ว่านักศึกษามีผ่านเกณฑ์การประเมินการฝึกทักษะการสืบค้นอยู่ในระดับดีมาก แต่ยังมีนักศึกษาจำนวนหนึ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป

ข้อค้นพบจากกระบวนการพัฒนาทักษะการสืบค้นของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยกระบวนการดังนี้ 1. การทดสอบความรู้ทักษะการสืบค้นของนักศึกษา 2. การอบรมเชิงปฏิบัติการและให้ความรู้ทักษะการสืบค้น 3.การพัฒนาและฝึกทักษะการสืบค้น จำนวน 5 ครั้ง 4. การติดตามและประเมินผลทักษะการสืบค้นของนักศึกษา ผลที่ได้จากการใช้กระบวนการดังกล่าว นักศึกษามีพัฒนาการของทักษะการสืบค้นเพิ่มขึ้นตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากทักษะการสืบค้นของนักศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ในด้านการประเมินคุณค่าของข้อมูล กลยุทธ์และการใช้เครื่องมือการสืบค้น มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นสาขาวิชาหรือคณะควรดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายให้มีการประเมินทักษะการสืบค้นนักศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการสืบค้นของนักศึกษา

2. กำหนดนโยบายให้มีการบูรณาการทักษะการสืบค้นในการสอนและการให้ความรู้แก่นักศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เกี่ยวกับการอ่านและประเมินคุณค่าข้อมูลที่สืบค้นได้ คือต้องพิจารณาว่าข้อมูลเหล่านั้นมีความน่าเชื่อถือ มีเหตุผลและทันสมัยมากน้อยเพียงใดและกลยุทธ์และเทคนิคการสืบค้นข้อมูล, เครื่องมือสืบค้นข้อมูลประเภทต่าง ๆ ลักษณะของผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้เครื่องมือสืบค้นข้อมูล

3. ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่คณาจารย์ในเรื่องทักษะการสืบค้นและการสอนโดยการบูรณาการสืบค้นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการพัฒนาการสืบค้นแก่นักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ สุขมาก. (2547). **การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัครสำเนา).
- ชูชีพ มามาก. (2553). **การรู้สารสนเทศทางธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. ปริญญาโทศิลปศาสตรบัณฑิต
(บรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (อัครสำเนา).
- มยุรี ยาวิลาศ. (2553). **ระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยพายัพ**.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
(อัครสำเนา).
- วุฒิพงษ์ บุโธสง. (2542). **การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (อัครสำเนา).
- สุพิศ บายคายนคม. (2550). **การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตศรีราชา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา. (อัครสำเนา).
- สมาน ลอยฟ้า. (2544). การรู้สารสนเทศ: ทักษะที่จำเป็นสำหรับสังคมสารสนเทศ. **มนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์**. 19(1), 1-6.
- Anderson, J. (1995). **Have User Changed Their Styles? A Survey of CD-ROM VS. OPAC
Product Usage** .RQ, 34(3), 362-268.

Association of College and Research Library. (2000). **Information Literacy Competency Standard for Higher Education**. Retrieved March 31, 2010, from <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/informationliteracycompetency.cfm>.

Hildreth, C. R. (1997). The use and understanding of keyword searching in a university online catalog. **Information Technology and Libraries**. 16(2), 52–62.

References

Anderson, J. (1995). **Have User Changed Their Styles? A Survey of CD-ROM VS. OPAC Product Usage**. *RQ*, 34(3), 362–268.

Association of College and Research Library. (2000). **Information Literacy Competency Standard for Higher Education**. Retrieved March 31, 2010, from <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/informationliteracycompetency.cfm>.

Baikaikom, S. (2007). **Information Knowledge of Bachelor Students in Kasetsart University Sriracha Campus**. M.A. Thesis, Burapa University. (Copy).

Buthaisong, W. (1999). **Information Knowledge of Masters Student at Mahasarakham University**. M.A. Thesis, Mahasarakham University. (Copy).

Hildreth, C. R. (1997). The use and understanding of keyword searching in a university online catalog. **Information Technology and Libraries**. 16(2), 52–62.

Lojfa, S. (2001). Information Knowledge: Necessary Skills in the Information Society. **Humanities & Social Sciences**. 19(1), pp.1–6.

Mamak, C. (2010). **Business Information Knowledge of Bachelor Degree Students in the Faculty of Business Administration of Private Universities in Bangkok**. M.A. Thesis (Librarian Science and Information Science) Srinakharinwirot University. (Copy).

Sukmak, K. (2004). **Information Knowledge of Chulalongkorn University Students**. M.A. Thesis, Chulalongkorn University. (Copy).

Yawilas, M. (2010). **Information Knowledge Level of Freshman Bachelor Students of Payap University**. M.A. Thesis (Information Science) Chiang Mai University. (Copy).